

Σύσταση για την καλή διαβίωση των ψαριών κατά τη μεταφορά

ΓΣΥ 2022-07

Μάρτιος 2022

Το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο για την Υδατοκαλλιέργεια (ΓΣΥ) αναγνωρίζει με ευγνωμοσύνη τη λαμβανόμενη υποστήριξη μέσω της χρηματοδότησης της ΕΕ

Ευρετήριο

Ευρετήριο	2
Εισαγωγή	3
Ειδικοί παράγοντες σχετικά με τη μεταφορά ζωντανών ψαριών	3
Μέριμνα για την καλή διαβίωση των ψαριών κατά τη μεταφορά.....	4
Σχεδιασμός και προετοιμασίες πριν από τη μεταφορά.....	4
Προετοιμασίες για το ταξίδι.....	4
Φόρτωση και εκφόρτωση	5
Το ταξίδι	5
Μετά το ταξίδι	5
Ειδικές συνθήκες	6
Συστάσεις	6

Εισαγωγή

Η μεταφορά ζωντανών ψαριών είναι καθοριστικής σημασίας για τη δραστηριότητα της ιχθυοκαλλιέργειας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής υδατοκαλλιέργειας, τα περισσότερα ψάρια μεταφέρονται μεταξύ τοποθεσιών τουλάχιστον μία φορά κατά τη διάρκεια της ζωής τους και πολλά μεταφέρονται αρκετές φορές μεταξύ ή εντός τοποθεσιών. Η διατήρηση της καλής διαβίωσης των ψαριών κατά τη μεταφορά είναι βασικό στοιχείο των οικονομικών επιδόσεων των επιχειρήσεων υδατοκαλλιέργειας και συνιστά νομική και ηθική ευθύνη.

Δύο είδη συστημάτων χρησιμοποιούνται ειδικότερα για τη μεταφορά ζωντανών ψαριών στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας. Συστήματα κλειστών δεξαμενών τοποθετούνται σε φορτηγά με επίπεδη καρότσα ή σε μικρότερα οδικά οχήματα ή σκάφη και χρησιμοποιούνται σε ένα ευρύ φάσμα συνθηκών. Τα δεξαμενόπλοια ιχθυομεταφοράς διαθέτουν μία ή περισσότερες μεγάλες δεξαμενές κατασκευασμένες εντός του πλοίου που μπορεί να είναι ανοικτές ή κλειστές στο περιβάλλον θαλασσινό νερό. Ανεξαρτήτως των ειδών, στις λοιπές μεθόδους μεταφοράς που χρησιμοποιούνται λιγότερο συχνά περιλαμβάνονται οι κλειστοί πλαστικοί σάκοι, η μεταφορά χωρίς νερό και η ρυμούλκηση των κλωβών.

Η μεταφορά ζωντανών ψαριών διέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ) 1/2005 για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά. Στο πλαίσιο της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επανεξετάζει επί του παρόντος αυτόν τον κανονισμό με σκοπό να καταθέσει νέα νομοθετική πρόταση.

Κατευθυντήριες οδηγίες για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) 1/2005 έχουν αναπτυχθεί σε Ιταλία¹ και Γερμανία². Κατευθυντήριες οδηγίες για τις βέλτιστες πρακτικές έχουν επίσης αναπτυχθεί από την ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καλή διαβίωση των ζώων³ και σε κλαδικό και εθνικό επίπεδο ανά την Ευρώπη⁴. Όλες αυτές οι κατευθυντήριες οδηγίες εστιάζουν στις ανάγκες των ψαριών σε μια συγκεκριμένη περιοχή και ιδιαίτερα στα σχετικά είδη και τις συνθήκες αγοράς και περιβάλλοντος.

Ειδικοί παράγοντες σχετικά με τη μεταφορά ζωντανών ψαριών

Η μεταφορά ψαριών διαφέρει από τη μεταφορά χερσαίων ζώων, ιδιαίτερα κατά τους ακόλουθους θεμελιώδεις τρόπους.

- Η επικοινωνία μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης είναι απαραίτητη πριν και κατά τη διάρκεια της μεταφοράς για τον συντονισμό του μεγέθους και του αριθμού των ψαριών, τα στάδια εγκλιματισμού και την έγκαιρη οργάνωση πόρων για την εκφόρτωση
- Τα ψάρια δεν πρέπει να ταΐζονται πριν ή κατά τη μεταφορά
- Η διατήρηση παραμέτρων ποιότητας των υδάτων είναι μια περιβαλλοντική ανάγκη που δεν έχει καμία απολύτως σχέση με τις ανάγκες των χερσαίων ζώων για πόσιμο νερό κατά τη μεταφορά

¹ https://www.salute.gov.it/imgs/C_17_pubblicazioni_2848_allegato.pdf

² https://www.lfl.bayern.de/mam/cms07/publikationen/daten/informationen/praktische-rechtliche-aspekte-transport-lebende-fische_lfl-information.pdf

³ <https://core.ac.uk/download/pdf/30804336.pdf>

⁴ <https://www.fishhealth.ie/fhu/health-surveillance/aquaplan-fish-health-management-ireland/farmed-salmonid-handbook>

- Οι οπτικοί έλεγχοι μπορεί να είναι σημαντικοί, ενώ το άνοιγμα δοχείων για τον έλεγχο των ψαριών μπορεί να λειτουργήσει ως περιττός στρεσογόνος παράγοντας
- Η παρακολούθηση των επιπτώσεων και η επιτυχία της μεταφοράς είναι απαραίτητη για ημέρες μετά την εκφόρτωση

Μερικές από αυτές τις αρχές διαφέρουν μεταξύ των ειδών.

Είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη οι συγκεκριμένες ανάγκες των ψαριών κατά τη θέσπιση γενικών κανόνων για τη μεταφορά ζώων, καθώς και ειδικών κανόνων για τη μεταφορά ψαριών. Οι γενικοί κανόνες που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΚ) 1/2005 περιέχουν διατάξεις που δεν μπορούν και που δεν πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη μεταφορά ψαριών, δημιουργώντας προβλήματα στην εφαρμογή και στρεβλώσεις στην αγορά. Αυτή η κατάσταση πρέπει να διορθωθεί στο μέλλον.

Μέριμνα για την καλή διαβίωση των ψαριών κατά τη μεταφορά

Οι ακόλουθες πτυχές είναι σημαντικές για την καλή διαβίωση των ψαριών κατά τη μεταφορά.

Σχεδιασμός και προετοιμασίες πριν από τη μεταφορά

Η εξουσιοδότηση των μεταφορέων πρέπει να διασφαλίζει ότι:

1. Οχήματα, βοηθητικά εξαρτήματα και εξοπλισμός έχουν σχεδιαστεί, κατασκευαστεί, εξοπλιστεί και συντηρηθεί για τη διαφύλαξη της καλής διαβίωσης των ζώων.
2. Οι ιδιοκτήτες, οι διαχειριστές, οι οδηγοί και το συναφές προσωπικό στις εταιρείες μεταφοράς και οι παραγωγοί υδατοκαλλιέργειας έχουν την απαραίτητη κατάρτιση και ικανότητες.

Προετοιμασίες για το ταξίδι

1. Δεν πρέπει να δοθεί τροφή στα ψάρια πριν από τη φόρτωση για την ελάχιστη δυνατή περίοδο που είναι απαραίτητη προκειμένου να καθαρίσουν τα σπλάχνα.
2. Σε μερικές περιπτώσεις, συστήνεται η χρήση ηρεμιστικών ουσιών υπό την καθοδήγηση κτηνιάτρου, η σταδιακή μείωση της θερμοκρασίας των υδάτων πριν από τη φόρτωση, η χρήση αραιού διαλύματος άλατος αντί για γλυκό νερό ή η προσαρμογή των ψαριών για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις διαδικασίες χειρισμού.
3. Η καλή κατάσταση των ψαριών για μεταφορά πρέπει να ελέγχεται πριν από τη φόρτωση και η φόρτωση δεν πρέπει να πραγματοποιείται όταν τα ψάρια εμφανίζουν σημάδια ασθένειας, σωματικής βλάβης ή ασυνήθιστης συμπεριφοράς.
4. Οι φορείς εκμετάλλευσης πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο εξοπλισμός έχει ελεγχθεί και ότι υπάρχει επαρκές προσωπικό, εξοπλισμός και σχέδια έκτακτης ανάγκης, καθώς και 50% περισσότερο οξυγόνο από αυτό που προβλέπεται να χρησιμοποιηθεί στο ταξίδι.
5. Πρέπει να υπάρχει επαφή μεταξύ των διαφόρων φορέων εκμετάλλευσης που εργάζονται στην προμήθεια, τη μεταφορά και την παραλαβή των ψαριών έτσι ώστε να διασφαλιστεί η φόρτωση κατάλληλων ψαριών και η ετοιμότητα του κατάλληλου προσωπικού και εξοπλισμού για εκφόρτωση το συντομότερο δυνατό.
6. Τα οχήματα και ο εξοπλισμός πρέπει να απολυμαίνονται μεταξύ των ταξιδιών.

Φόρτωση και εκφόρτωση

1. Για τα περισσότερα είδη ψαριών, η φόρτωση και η εκφόρτωση είναι το πιο στρεσογόνο στάδιο της μεταφοράς. Ο χειρισμός πρέπει να διατηρηθεί στο ελάχιστο, να είναι ήπιος και ο χρόνος έξω από το νερό πρέπει να ελαχιστοποιηθεί.
2. Η χρήση αντλιών προτιμάται από τη χρήση δικτυών για τη μετακίνηση των ψαριών.
3. Ο εξοπλισμός πρέπει να έχει σχεδιαστεί και να συντηρείται για την αποφυγή τραυματισμού στα ψάρια, ιδιαίτερα να μην έχει αιχμηρές άκρες ή προεξοχές.
4. Η συγκέντρωση πρέπει να διεξάγεται σταδιακά χωρίς να προκαλεί σημαντική αντίδραση άγχους.
5. Τα ψάρια πρέπει να εγκλιματιστούν στους υδάτινους αποδέκτες πριν από την εκφόρτωση.

Το ταξίδι

1. Τα ψάρια πρέπει να έχουν τακτοποιηθεί στις μονάδες μεταφοράς και να είναι ήρεμα πριν από την έναρξη του ταξιδιού.
2. Ο τρόπος οδήγησης πρέπει να είναι ήπιος.
3. Συνήθως, δεν πρέπει να δίνεται τροφή κατά τη διάρκεια του ταξιδιού.
4. Το οξυγόνο και η θερμοκρασία πρέπει να παρακολουθούνται διαρκώς κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Συμπληρωματικό οξυγόνο πρέπει να είναι διαθέσιμο, σε περίπτωση ανάγκης.
5. Οι οπτικοί έλεγχοι πρέπει να διατηρηθούν στο ελάχιστο και προσδιορίζονται ανάλογα με το είδος, το στάδιο ζωής, τη μέθοδο μεταφοράς και τη διάρκεια του ταξιδιού.

Μετά το ταξίδι

1. Η όρεξη, η συμπεριφορά, οι ασθένειες και η θνησιμότητα πρέπει να παρακολουθούνται σε σχέση με τη μεταφορά για μία εβδομάδα μετά την εκφόρτωση.
2. Η τεκμηρίωση πρέπει να περιλαμβάνει:
 - α. τον χρόνο έναρξης και λήξης του ταξιδιού
 - β. το είδος, το μέγεθος και τον αριθμό των ζώων που φορτώνονται
 - γ. τον αριθμό των τραυματισμένων ζώων και τον αριθμό θανάτων κατά τη διάρκεια της φόρτωσης, του ταξιδιού, της εκφόρτωσης και του σταδίου κατόπιν της εκφόρτωσης, σε συνδυασμό με τα αίτια τραυματισμού και θανάτων
 - δ. τη διαδρομή του ταξιδιού
 - ε. τον χρόνο και τον τόπο οποιασδήποτε εκροής ή εισροής υδάτων
 - στ. την κατανάλωση συμπληρωματικού οξυγόνου
 - ζ. βασικές παραμέτρους της ποιότητας των υδάτων, ιδιαίτερα τη θερμοκρασία πριν από τη φόρτωση, μετά τη φόρτωση, σε τακτά διαστήματα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού και τους υδάτινους αποδέκτες πριν από την εκφόρτωση
 - η. Απόδειξη καθαρισμού και απολύμανσης των δεξαμενών.

Ειδικές συνθήκες

1. Σε περίπτωση πολύ σύντομων ταξιδιών, μετακινήσεων εντός των τοποθεσιών και μεταφοράς σε πλαστικούς σάκους, γενικά δεν είναι απαραίτητη η συνήθης παρακολούθηση των παραμέτρων ποιότητας των υδάτων κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Η εμπειρία των φορέων εκμετάλλευσης επιτρέπει τη λήψη προγραμματισμένων μέτρων που διατηρούν τις σημαντικές παραμέτρους ποιότητας των υδάτων χωρίς τη συνήθη παρακολούθηση.

Σε περίπτωση πολύ σύντομων ταξιδιών και μετακινήσεων εντός των τοποθεσιών, δεν είναι απαραίτητη η παροχή ειδικών εγγράφων μεταφοράς στις αρμόδιες αρχές.

Συστάσεις

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν μέτρα για την υποστήριξη των φορέων εκμετάλλευσης των υδατοκαλλιεργειών κατά την εφαρμογή των σημαντικών μέτρων για την καλή διαβίωση των ψαριών που αναφέρονται αναλυτικά στο παρόν έγγραφο.
- Κατά την εξέταση της μεταφοράς ψαριών, η νομοθετική αναθεώρηση της καλής διαβίωσης των ζώων θα πρέπει να συνυπολογίσει τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας και της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», συμπεριλαμβάνοντας τη βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων και της ύπαρξης ενός ισχυρού και ανθεκτικού συστήματος τροφίμων.
- Μια περιεκτική αξιολόγηση των επιπτώσεων θα πρέπει να διεξαχθεί σχετικά με οποιεσδήποτε νέες απαιτήσεις για την καλή διαβίωση των ζωντανών ψαριών κατά τη μεταφορά.

Οι απαιτήσεις τεκμηρίωσης θα πρέπει να λάβουν υπόψη τα υφιστάμενα μέτρα για τη συμμόρφωση σε άλλους τομείς, όπως η υγεία των ζώων, και να μη δημιουργούν απαιτήσεις επαναλαμβανόμενης τεκμηρίωσης και αναφοράς.

Γνωμοδοτικό Συμβούλιο για την Υδατοκαλλιέργεια (ΓΣΥ)

Rue Montoyer 31, 1000 Βρυξέλλες, Βέλγιο

Τηλ: +32 (0) 2 720 00 73

E-mail: secretariat@aac-europe.org

Twitter: @aac_europe

www.aac-europe.org